

Musikal om slagpasienter

Livet er mer...

Tips oss om utenomfaglige aktiviteter på telefaks 23 10 9040 eller e-post: tidsskriftet@legeforeningen.no

– Det handler om å ha levd et liv og se tilbake på alt man ikke har fått gjort og hva man har gjort galt, forteller Loe.

– Hovedpersonen har generelt vært, og gjort seg, ensom. Musikalen heter *Antons villfaring* og handler om Anton, en eldre slagpasient med anosognosi, en manglende erkjennelse av egen sykdom. Dette kan være et symptom på skade på bakre parietal-cortex som er et viktig assosiasjonsområde i hjernen (1). Antons syndrom, som tittelen spiller på, innebærer at pasienten ikke vil vedkjenne seg et synstap og i stedet holder det skjult med skildringer av omgivelsene oppdiktet etter minnet.

Syndromet kom manusforfatter Erlend Loe tilfeldig over i en bok om hjernen.

– Vi er alle slik at vi mer eller mindre ikke ser, men vi tror vi ser likevel. Det gjelder både globalt og på oss selv, sier Loe.

Sangene som utgangspunkt

Med utgangspunkt i 20 ferdige sanger som Jan Eggum har skrevet, tok Erlend Loe fatt på oppgaven å skrive en rammehistorie til musikken. Eggum selv har stått i bakgrunnen i den videre utviklingen av stykket, og det kan kanskje passe godt for den selverklærte hypokonderer som ikke tør å utsette seg for innbilt hjerneslag (2).

– Det gjør det komplisert å starte med musikken. Å være inne i hjernen på et menneske er kanskje det eneste som kunne fungere som en rød tråd for sangene, sier Loe. – Sangene handler om flere liv, men her vil de stå for flere aspekter i ett liv.

Det er ingenting i Jan Eggums sanger som legger opp til at det skal handle om en med hjerneslag, eller en pasient i det hele tatt. Stykket er heller ikke ment som et innslag i den helsepolitiske debatten.

– Jeg ville gjøre et grep som tillater noe å skje. Dermed ble det inne i hodet på en slagpasient. Jeg begynner ikke med tematikken, men med noe mer konkret. Jeg ønsker at dette skal fungere på en scene, sier Loe.

Prosessen rundt stykket *Antons villfaring* har vært annerledes enn slik det oftest er.

Antons villfaring: Legen spilles av Sverre Solberg, pasienten Anton av Svein Erik Brodal og Iren Reppen spiller Antons datter. I bakgrunnen regissør Marit Moum Aune og manusforfatter Erlend Loe. Foto A.M. Nylenna

Skuespillerne har hatt stor innflytelse gjennom å improvisere over Loes tanker og manus.

«Han (Erlend Loe, red.anm.) ser for seg en jungel der mennesker lever som mennesker eller kanskje som dyr. (...) Vi kaster frem situasjoner fra det vi vet om dyrisk atferd, egne erfaringer og pussige historier. (...) Vi er på work shop», skrev Iren Reppen om det utradisjonelle arbeidet, til Det Norske Teatrets magasin *Det Norske*. Reppen spiller Antons datter i stykket.

Da prøvene begynte 4. februar, var et manus på 85 sider klart. Mye er endret siden det, blant annet ved innspill fra skuespillerne, og Erlend Loe har kommet innom av og til for å skrive inn nye scener.

– Det er lite vanlig at premissene ikke er lagt og at manus ikke er ferdig. Her har man ikke visst hva man har gått til. Det er mitt inntrykk at skuespillerne har vært positiv til dette, sier Loe.

Ingen dokumentar

– Jeg er ikke så opptatt av at alt skal være realistisk, men dette å ta en slagpasient gir et troverdig utgangspunkt for å gå inn i hodet på en person, sier Erlend Loe. Han legger vekt på at han er interessert i hjernen, om enn som han sier, på et overflatisk nivå.

– Hjernen er det overlegent mest interessante på et menneske. Skulle jeg blitt lege, skulle jeg absolutt jobbet med hjernen, sier Loe.

Selv om det ikke legges opp til at alt skal være realistisk har skuespillerne og regissøren hatt kontakt med slagposten ved Ullevål universitetssykehus og seksjonsoverlege Brynhild Stensrød som er slagspesialist. Hun har fungert som konsulent i de medisinskfaglige spørsmålene. Hun har også deltatt på en teaterprøve sammen med skuespillerne.

– Vi skal ikke lage en dokumentar, men samarbeidet med Stensrød har vært veldig interessant, sier regissør Marit Moum Aune.

Improvisasjonene fortsetter og akkurat hvordan stykket fremstår når det har premiere 20. april vet verken Erlend Loe eller noen andre.

– Astrid Marie Nylenna

Litteratur

1. Brodal P. Sentralnervesystemet. Oslo: Universitetsforlaget, 2001.
2. Ellefsen K. Musikal på hjernen. Aftenposten (10.3.2002).